

Norgefarargården i Klimpfjäll ett levande byggnadsminne

De första nybyggarna i Klimpfjäll

Någon gång i början på 1800-talet började en man vid namn Jonatan Björklund att anlägga ett nybygge i övre delen av Kultsjön. Var denne man härstammade ifrån är det ingen som riktigt vet. Omkring 1832 avstod han sitt ställe till Johan Gabrielsson och i det insyningsprotokoll som finns bevarat från den här tiden framgår det att nybygget hette Klimpfjäll.

I fem år stannade Johan Gabrielsson på gården men 1837 var det åter dags för en ny ägare. Den här gången var det torparen Jon Andersson från Sidensjö som ville pröva lyckan vid Kultsjön. Jon lyckades bra och upparbetade nybygget med stor iver. Så småningom sålde han hälften av nybygget till Johan Olof Johansson Edman från Kroksjö.

Med tiden växte flera gårdar fram längs sluttningen och i början på 1900-talet fanns i Klimpfjäll inte mindre än åtta bönder, vilka sammanlagt ägde ett 15-tal hästar, ett 70-tal kor och närmare 200 får. Idag är alla jordbruk nedlagda, men spåren efter dem finns ännu kvar. En av byns största bondgårdar, Norgefarargården, är numera ett välkänt besöksmål som lockar gäster från både när och fjärran.

Människorna på Norgefarargården

Nuvarande mangårdsbyggnad skall ha byggts omkring 1860 av Johan Olof Johansson Edman, som flyttade till Klimpfjäll från Kroksjö 1848. Johan Olof var en företagsam man och blev med tiden mycket välbärgad. Det sägs att han skall ha kunnat vinterföda upp emot 20 mjölkande kor och tre hästar. Dessutom lär han ha varit stark som ett vidunder, duktig på att bota både människor och djur och skall även ha kunnat tala norska och samiska. På sina jaktfärder i fjällen råkade han ut för många äventyrligheter. En känd episod är när han med sina skidor rände rakt nerför fjällsluttningen Bounan och tappade sex av sina tänder, vilka ska ha skakat loss av den våldsamma färden.

På äldre dar byggde Johan Olof åt sig och sin fru en förmånsstuga på en backe norr om Norgefarargården och överlät den gamla gården åt sin svärson Olof Daniel Holmgren från Skansholm. Detta ska ha sett omkring 1870.

Som så många andra vid den här tiden greps Johan Olof och hans fru Anna Sara av Amerikafeber och år 1885 lämnade de Sverige. Vistelsen i det gyllene landet blev nu inte riktigt vad de hade föreställt sig och Johan Olof skall ha blivit halvt vansinnig av sorg och dog redan efter ett par år. Hans fru klarade av omställningen bättre och levde vidare några år in på 1900-talet.

Hemma i Klimpfjäll fortsatte Olof Daniel och hans hustru Sara att bruka gården. Trots sitt stora hushåll, bestående av tio barn, en dräng och en piga, fick familjen det mycket gott ställt. Olof Daniel skall bland annat ha varit duktig på att timra och många av husen på gården lär han ha byggt.